

Troels Vang Andersens translokationstale

Taler

Troels Vang Andersen
Rektor på Christianshavn
Gymnasium

Dato

28. juni 2024

Sted

Christianshavn Gymnasium

Kære studenter. Tillykke med jeres studentereksamen! Hvor er det dejligt at se jer sidde der i Ringen med huerne på – som smukke symboler på de tre års uddannelse, I nu har gennemført. Prøv lige at tænke 3 år tilbage til jeres første skoledag. Og overvej så, hvor meget I har udviklet jer på de tre år – både fagligt og menneskeligt! Undervejs har I været med til at opbygge fællesskaber. Fællesskaber, hvor I har været en støtte og en gevinst for jeres kammerater. Og fællesskaber, hvor I selv er blevet støttet, hvis noget var svært. I dag har jeg i min tale til jer valgt at fokusere på værdien af fællesskaber.

Hvad så, hvis vi tænker ikke bare 3, men hele 100 år tilbage? Og hvorfor nu det? Jo fordi, I er netop årgang nr. 100, der forlader CG. Til august skal vi derfor fejre CG's 100års jubilæum – bl.a. med udgivelsen af en jubilæumsbog om livet på CG gennem de sidste 100 år. Bogen er skrevet af nuværende og tidligere elever & ansatte, som hver især har haft deres oplevelser ved at være en del af CG-fællesskabet. Dengang i 1924 var det en meget eksklusiv gruppe unge, på kun 2 % af en ungdomsårgang, der kom i gymnasiet – i dag starter 73 % af en ungdomsårgang i gymnasiet.

I 1924 tvivlede mange i samfundet på det viselige i, at piger gik i gymnasiet, og pigerne udgjorde kun 1/3 af landets gymnasieelever modsat i dag, hvor pigerne udgør næsten 2/3 af landets stx-elever. I øvrigt gik størstedelen af CG-eleverne slet ikke i gymnasiet dengang, men i 6-9. klasse i det, der blev kaldt Mellemskolen. Så vores egen lille CG-verden har naturligvis udviklet sig meget op gennem skolens historie.

Jeg tror nu alligevel, at der er en række ligheder mellem CG dengang og nu. Vi har ikke kunnet interviewe elever fra 1924, men i CG's kommende jubilæumsbog er der et dobbeltinterview med Johanne, student fra 2021, og

Lone Fatum, som blev student 60 år tidligere i 1961. Johanne og Lone var hver især meget aktive i livet på CG, som redaktører på skolebladet og som drivende kræfter i CG's musical. De var derved hver især på deres tid bærende kræfter i CG-fællesskabet.

I jubilæumsinterviewet udtrykker de for mig noget centralt: De konkluderer nemlig, at de igennem deres aktiviteter for fællesskabet har været med til at skabe et bedre sted for deres kammerater, samtidig med at de selv har oplevet store glæder og personlig udvikling gennem deres engagement i CG-fællesskabet.

Interviewet viser samtidig, at tiderne er skiftet. Fx var det på Lone Fatums tid lærerne, der udvalgte og bestemte rollefordelingen ved musicals, mens vi på CG i dag har overdraget næsten hele ansvaret til jer elever, når det kommer til det at styre og afvikle en musical eller til det at lave et skoleblad.

Ansvar forpligter og udvikler! Og det, at vi som gymnasium overlader ansvaret for en masse forskellige aktiviteter til jer elever, er en mulighed, som I er rigtig gode til at tage på jer – og vokse med.

I et af jeres skrevne fællesskaber, nemlig CG's skoleblad Kanalen, kunne man i sidste nummer læse en artikel om "Vor tid på CG". Her prøver to af redaktørerne, Noa fra 3a og Albert fra 3m, at besvare et komplekst spørgsmål, nemlig "hvad vil du tage med fra din tid på CG?". En af jer svarer: "CG vil nok altid være det sted, jeg har udviklet mig mest som person, og dét sted, der har åbnet mig op for nye sider af mig selv." Den anden af jer skriver: "CG har lært mig en masse om åbenhed og tolerance overfor andre mennesker. Da jeg gik på efterskole, havde jeg en ide om, at kun få typer af mennesker passede til mig, og resten var spild af tid – det var ikke sandt! Jeg vil helt klart tage den åbenhed videre og ikke dømme folk, før jeg har lært dem at kende".

Whau, hvor er det bare flot skrevet, tænkte jeg, da jeg læste det. Og hvor bliver jeg stolt og glad over, at I kan finde på at skrive noget så væsentligt om jeres tid på CG! Det siger jo netop noget om, hvordan I udvikler jer i løbet af gymnasietiden. Jeg tror, at dén udvikling bl.a. kommer via et større indblik i den omverden, I har beskæftiget jer med i jeres gymnasiefag, hvor I har diskuteret væsentlige problemstillinger med hinanden og jeres lærere.

Diskussioner og indblik, der umærkeligt sætter sig i jeres verdensopfattelse - og

som danner jer som de mennesker, I gerne vil udvikle jer til at være. Og begreberne selvudvikling, åbenhed og tolerance, som Noa og Albert fokuserer på, opfatter jeg netop som CG-værdier, vi i fællesskab gøder og opelsker i det daglige!

Filosoffen og højskolelæreren Christian Hjortkjær har skrevet to bøger om ungdomskulturen i dag sammenlignet med dén på jeres mormors tid. Hans første bog hedder Utilstrækkelig, og den anden, som udkom i maj, hedder Skamfuld. I begge bøger kredser Hjortkjær om det faktum, at det er blevet sværere at være ung.

I mormors ungdom var samfundet i høj grad styret af klare regler. Hvis man overtrådte reglerne, følte man skyld over at have gjort noget forkert. Skylden blev påtalt, og man kunne undskylde for det - og så komme videre. I dag er samfundet ifølge Hjortkjær ikke nær så præget af regler. I stedet styres vi – og ikke mindst I unge – af idealer, som vi prøver at efterleve. Hvis vi ikke efterlever vores og samfundets idealer, kan vi føle skam.

Problemet med idealer er, at grænserne for, hvad der er godt, hele tiden flytter sig. Mange af os vil fx gerne handle klimabevidst. Men selvom vi prøver – spiser mere grønt, dropper flyrejsen og køber genbrugstøj – så kan det jo altid gøres lidt bedre. Og på den måde når vi aldrig vores idealer.

Skamfølelsen er ifølge Hjortkjær langt værre end skyldfølelsen – for hvor skylden drejer sig om en handling, man har gjort forkert, så er skammen en om-sig-gribende følelse af, at hele ens person er forkert. Det siger sig selv, at sådan en skamfølelse af at være forkert kan sætte sig i mistrivsel... Opskriften på at undgå denne mistrivsel er ifølge Hjortkjær, at vi indgår i robuste fællesskaber.

Hjortkjærs konklusion matcher jo netop det, som Albert og Noa udtrykte i deres artikel om, hvad de ville tage med sig fra deres tid på CG. Og hans efterspørgsel efter ”robuste fællesskaber” er jo lige netop det, som jeg tænker, I studenter har været en del af på CG: For de fleste af jer har jo fra tid til anden støttet en klassekammerat, der har haft det skidt eller taget initiativer til at gøre jeres klasse til et bedre sted at være. Og mange af jer har deltaget i et eller flere af CG’s utallige udvalg, hvor I har været med til at gøre noget godt for livet på CG eller for andre ude i den store verden.

Jeg kan fx nævne Operation Dagsværk og Røde Kors arbejdet. Elevrådsarbejdet. Kor og musical; samt arbejdet i fest-, cafe- og drømmeudvalgene. Det er blot nogle af de aktiviteter, I har været med til at sætte retning for og tage ansvar for. Det vil jeg gerne sige jer tak for!

Jeg ved, at rigtig mange af jer for det meste trives. Det betyder ikke, at I ikke har haft udfordringer. Det har de fleste af os fra tid til anden. Professor Ane Qvortrup fra Center for Gymnasieforskning har i år ledet et forskningsprojekt om unges trivsel. Her konkluderer hun, at godt 80 % unge i gymnasiet har ”en høj eller meget høj trivsel”. Kun 2 % har en egentlig ”lav trivsel”, mens resten har en ”lidt lav trivsel”. Der er altså grund til at tage mistrivsel blandt unge alvorligt og prøve at gøre noget ved det. Og omvendt skal vi også passe på med at sygeliggøre hele ungdommen. For langt de fleste af jer har det generelt godt! Og sammen med Christian Hjortkjær tror jeg på, at den bedste kur imod mistrivsel er stærke fællesskaber og det at gøre noget til gavn for andre.

Men hvad så efter CG? Hvor fører fremtiden jer studenter hen? Af og til bliver I unge kritiseret for at være for langsomme til at komme i gang med en videregående uddannelse. Heldigvis kan vi se, at CG-studenter generelt klarer sig godt, og at langt de fleste tager spændende uddannelser efter CG. Så det skal jo nok gå – selvom mange af jer det næste år eller to skal ud at opleve en masse andet end skole & uddannelse; og på den rejse vil skulle overveje, hvilken vej i livet og i uddannelsessystemet, I vil vælge.

Andreas Odbjerg har fornyelig skrevet Danmarkssangen: ”Hvad skal verden med sådan en som mig”.

Her synger han: ”Måske burde jeg ha’ en plan – Jeg ta’r det dag for dag”

Og senere i sangen synger han:

”Nogle gange tænker jeg – Hva’ ska’ verden med sådan en som mig.

Jeg ved ikk’ hvor jeg ender – Prøver på at find’ balancen

Mens jeg ser solen bli’ orange – Årh, hvor er det bare smukt”

Og han slutter af med: ”Vent og se – Jeg ska’ nok få styr på det”.

Jeg synes, Odbjerg rammer godt ind i den følelse, mange af jer sikkert kommer til at sidde med: Måske kommer I til at føle, at I burde have en plan – og planen bliver sikkert efterspurgt af jeres omgivelser. Men verden har jo netop brug for sådan nogle som jer – og I skal nok få styr på det, selvom I ikke lige nu ved, hvor I ender henne... Det er jeg sikker på! Ikke mindst, hvis I engagerer jer i nye robuste fællesskaber af den slags, som jeg ved, at mange af jer har haft på CG.

Med disse ord dimitterer jeg jer som studenter fra Christianshavns Gymnasium.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/troels-vang-andersens-translokationstale-2024>